

EDINOST

Glasilno Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. edinstvo je moč.

• EDINOST • izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opraviščtvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opraviščtvo, via Torrente, •Nova tiskarna•.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu •via Torrente• •Nuova Tipografia•; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Notranji položaj naše države.

Vršile so se v zadnjem času nove volitve za dež. zbornice v zdojnjej Avstriji, na Moravskem, v Bukovini; v kratkem se bodo vršile tudi na Štajerskem in te dni na Koroškem. Vse te volitve nam nekako kažejo politično stanje naše države in nam dajo sklepate tudi za bodočnost, zatorej je vredno in potrebno, da se oziramo na sedanjo volilno dobo.

Na Niževstrijanskem so sicer ta pot zmagali Velikonemci; toda pokazalo se je, da uže pri prihodnjih volitvah v državni zbor utegnejo zmagati v velikem posestvu konservativci, v drugih volilnih grupah, posebno na Dunaju, pa utegnejo sčasoma prodreti celo antisemitje; s kratka, zadnje volitve za deželni zbor Niževstrijanski so pokazale, da se je uže močno zmaljal upliv Velikonemcev celo v glavnem njih taboru.

Ali še večji udarec so dobili Velikonemci na Moravskem, kder imajo zdaj v deželnem zboru Čehi s konservativci, ki so udani sedanji vladi, večino, tako sicer, da sama glasila Velikonemcev pripoznajo, da je bila njihova stranka na Moravskem popolnoma poražena.

V Bukovini so po zadnjih volitvah tudi dosegli večino pristaši vlade in avtonomisti, in propal je voditelj renegatov v Bukovini, glasoviti Tomaszczuk v kmetskih občinah, kder je bil poprej izvoljen, in zato se je zatekel v mesta, kder je zdaj še prodril.

Na Štajerskem so se vršili zadnje čase mnogi volilni shodi, na nekaterih takih shodih je po Veliko-

nemcih kupljena drhal delala škandale, tako sicer da se vrši zdaj preiskava proti nekaterim takim rogoviležem, ki so se sami mej seboj stekli in v tepežu ovadili, da so bili od Velikonemcev za to plačani, da delajo škandal. Ta proces še marsikaj lepega spravi na dan in na vsak način koristi Štajerskim Slovincem, ki imajo namo, da prodró z 8. poslanci, mej tem ko v nemškem delu zelene Štajerske utegnejo tudi konservativci na novo pridobiti še kak sedež v dež. zboru.

Na Koroškem se Slovenci in nemški konservativci letos prav dobro gibljejo. Konservativci in Slovenci so tu in tam napravili kompromise, in ta vzajemnost in pomnoženo, živahnejše delovanje koroških Slovincem nam je skoraj porok, da si Slovenci ta pot vendar pribore vsaj do 3 sedeže v deželnem zboru.

Pokazalo se je torej in se še utegne pokazati, da so federalisti pri letošnjih volitvah za deželne zbornice mnogo pridobili; a ta pridobitev nam je zopet jamstvo, da sedanja državno-zborska večina prihodnje leto, ko bodo nove volitve za državni zbor, prav zdatno pomnoži. A vse te zmage so uže zdaj velikomemško opozicijo tako razrušile, da je skoraj gotovo, da se izvrši kak razdor mej pristaši te stranke.

Sliši se uže zdaj, da hočejo neteri Velikonemci zapustiti svojo stranko ter se spojiti s Coroninijevci in Lienbacherjevci, da se tako osnuje neka srednja stranka, ki bode posredovala mej levico in desnico. — S tako srednjo stranko bi bilo najbrže zado-

voljno tudi ministerstvo; ker bi ž njo lahko pritiskalo kmalo na desno, kmalo na levo.

Vendar pa je močno dvomljivo, ako bi ministerstvo moglo s takim ravnanjem doseči pomirjenje in tudi se je nadejati, da ta srednja stranka ne postane toliko močna, da bi odločevala v vseh slučajih. — Nam federalistom bi bila taka osnova parlamenta skoraj gotovo v kvar.

Naj si bode, kakor hoče, federalisti potem, kar se more denes računati, pri prihodnjih volitvah drugo leto vendar le pridobé na terenu in vlada bode morala z njihovimi težnjami bolj računati, nego je računala dosedaj, ker Slovani v obče, akoprem so dosedaj zvesto podpirali vlado, vendar še niso dosegli tega, kar jim gre po pravici in bodo v bodoče terjali od svojih poslancev, da z večim povdarkom zahtevajo, da se enkrat končno reši narodno prašanje.

Srednja stranka in vse druge enake coklje ne bodo mogle vstaviti odločnejšega gibanja Slovanov.

Starišem v pouk.

Mislím, da mi ne bo nikdo nabudil, ako te vrstice priobčujem v nepedagogičnem listu; meni se zdí celo potrebno, da listi, ki prihajajo pri prostemu ljudstvu v roko, poučujejo narod o šoli, odgoji in drugih taci koristnih stvarih, o katerih sicer dandanes čitamo le v pedagogičnih časopisih. Saj plačuje priprosti kmet tudi precejšen šolski davek; ponujamo mu torej zdravih pojmov o šoli in odgoji, do česar bi smel imeti opravilene zahteve.

Stariši bi morali imeti doma na otroke, ki hodijo v šolo, čujoče oko, posebno kar se tiče zdravja. Otrok sicer sliši v šoli, kako mu je treba ravnati, ako si hoče

nje postave, bil je nekoliko ranjen, pa ne nevarno. Od kod si in kam si bil namenjen, nagovori ga ropar. Mož nekoliko pomolči in misli, bi mu li odgovoril ali ne, ker pa vidi, da ni drugače, takole začne: Doma sem na Nemškem, stariši moji so, . . . govori kratko, opomni kapitan, stariši moji niso bili premožni, z veliko silo so me v šolo pošiljali, največje veselje sem imel na morju, toraj sem šel na morje služiti. Z dobrim vedenjem sem si toliko opomogel, da sem na kapitanovo stopnjo prišel. Dobil sem ladijo v Trstu in namenjen bil v Novi York.

Kaj si imel na ladiji? popraša kapitan. Peljal sem marsikaj iz Trsta, bilo je tudi nekoliko ljudi, kateri so bili v Ameriko namenjeni. Za druge reči mi ni mar, le tem, dajte prostost, to vas prošim.

Storim, kar se meni poljubi, ti odgovarjaj na moja prašanja.

Trda duša, godrnja ujetnik. Nikar me ne jezi, renči kapitan, sicer ti ne pojde dobro. Kakor hoče, saj se mi slabše ne more goditi, nego se mi godi, odgovori mirno ujetnik.

Pri teh besedah poskoči ropar, kot razkačen lev, udari z ного ob tla, oči se mu zablisknejo, jeze se ves trese, kar požrl bi nesrečnega, ko bi ga mogel. Ti se loš meni ustavljal, ti, ne veš li, da si v mojih pesteh, razmeh te, kot prah, še danes boš kosilo roparskih pošast.

Zakliče Jona in dva druga roparja, da odpeljejo nesrečnega ujetnika. Sam pa, dene za pas dva samokresa, pripaše si meč in gre na krov ladije, kamor so uže ujetega odpeljali. Tja prišedši skliče vse roparje in jim veli oborožiti se.

Mirno stoji ujeti poveljnik mej roparji, kot jagnje v sredi volkov.

ohraniti zdravje, a treba je, da tudi stariši doma v tem obziru svoje storé; dom mora podpirati šolo v odgoji! Le tako se nam je nadejati krasnih vspehov.

Učencu iz šole domov prisedšemu, dovolite, da se spočije in kreče v zdravem svežem zraku. Otrok, ki je po 3—4 ure moral sedeti v šoli ter pazljivo poslušati učiteljeve nauke, potreben je tega zelo! Ako pa pride utrujen domov in takoj mora zopet sedeti k učenju — trpelo bo njegovo zdravje!

Ne dovoljute nikakor, da bi otroci brali ali pisali v mraku, ker to škoduje očem! Skrbite, da prihaja svetloba pisočemu otroku od leve strani, da ne boče peresna senca ovirala videža. Tudi pazite na to, da bodo stoli in mize primerni velikosti otrok, ker če so prenizki in se more pisiči otrok preveč pripogibati, nastane pri njem kratkovičnost; ako so pa previsoki, mora otrok desno ramo preveč vzdigovati, vsled česar se mu hrbetnica zakrivi.

Nekateri stariši imajo navado, da naročajo svojim otrokom domačega učitelja ali instruktora. To bi bilo potrebno le tedaj, če otroka dalje časa ni bilo v šoli in je skrbeti za to, da otrok zamujeno douči. Če pa je otrok zdrav in šolo obiskuje, ni mu treba vrhu tega še instruktora. Mi bi to popolnoma odsvetovali, ker se tako otrok muči, a vendar podpira v lenobi.

Poznam mnogo starišev, ki bi pa radi izuriti dali svoje otroke tudi v strokah, katere se v šoli ne poučujejo. Otroci se n. pr. morajo učiti posebe tuđ — muzike, recimo svirati na klavir. A to jih močno preobkłada in ni čuda, če potem bolehaljo. Sploh naj se otrok, ki ni za muziko nadarjen in ki nema veselja do nje, nikakor ne muči ž njo! Naj mu je učitelj še boljši muzik, nič ne pomaga: tak otrok postane k večjemu nadležen škripač, nikoli pa virtuvozen glasovirec! Človek napreduje le v onem predmetu, do katerega ima istinično veselje!

Pozornim je treba biti tudi na obleko naših otrok. Ona ne sme biti pretesna, preumetno ukrojena ali takih barv, katere preveč hodejo v oči. Preprosta ohlapna obleka je otrokom najprimernejša. Smešno je gledati take gospodske otroke, ki so oblečeni kakor kaki pavlihe ali harlekini!

Otroke puščajte zvečer v skrhnem varstvu doma in ne vodite jih v gledišča!

Zadnjič te prašam, zadere se srdito glavar roparjev, hočeš pri nas ostati, ali biti ribam v jed.

Rajši stokrat umrem, nego pri vas ostanem.

Zagrabite ga in vrzite ga v vodo pošastim v jed, zapove v jezi ropar.

Trije roparji ga popadejo in v vodo pahnejo.

Krohot roparjev hvali poveljnika.

Razsrjen ropar veli pred se pripeljati še drugih ujetih. Pripeljejo mu mater s hčerjo.

Oči roparjeve se svetijo, kadar ju zagleda. Mati je vsa prepadena, na pol mrtva, oči so jej zaprte, da ne gledajo strašnih obrazov, noge se jej šiba in pada bli, ko bi jo hčerka ne držala pod pazduho.

Kapitanova navada je bila vsacega ujetega poprašati, od kod je doma, kdo so bili njegovi stariši itd.

Od kod si? zadere se nad ženskama. Boječa mati straha zaupije, na tla se zgrudi in pri tej priči dušo izdahne.

Hčerka njena je pogumniša: Kaj ti je storila moja mati, ti krvolok, da si jo umoril.

Najbliže nje stoječi ropar jo udari po glavi z roko, da je ubožica skoraj padla. Z svitlimi očmi ga pogleda, pa ničesa ne odgovori, pred materino mrtvo truplo poklekne, poljubi ga in kleče moli za materino izveličanje in svoje.

Dva roparja mrtvo truplo v vodo vržeta. Deklica pa se prekriža in ko roparja mater v vodo vržeta, glasno zaupije, strga se roparju, kateri jo je držal, iz rok in s klicem: •Mati, kmalo bove zedinjeni v vodo skoči.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Solza materina reši izgubljenega sina.

(Dalje.)

Dobro, zarenči kapitan, skličí vse ljudi, razderi šatore in pripravi mi šoln, da odrinem od otoka pred ko mogoče, odrinem vsi za plenom. Kmalo plava čoln po morju in mornarji na ladjah ga z veseljem krikom sprejmejo. Kapitan sam pogleda, kde je plen in zapove ladiji pripraviti za odhod. Na otoku brzo povežejo šatore in vsi njegovi prebivalci gredo na ladije. Noč je nastala, ladiji plavati proti onej, katero mislijo oropati. Da bi jih ne zapazili, ne prižgejo nobene luči, le zvezde milo gledajo na sivo vodo. Ko dan napoči, nabiti so uže topovi in vsi morskí roparji za boj pripravljeni. Ladija, katero so roparji namenili upleniti, prijadrala je bliže, velika je, večja od roparskih. Roparji so vse moči napeli, da bi hitrejše jadrali in plen poprej dosegli. Tudi na onej ladiji so jih zapazili in hitrejše, nego poprej, se pomicajo dalje. Kmalo priplavajo roparji ladiji za hrbet in jo poče, kakor psi zajca. Ena roparska ladija hitrejše plava od druge, zatoraj se obrne na stran, da mej bojem ono od druge strani napade in boj hitrejše konči.

Roparji so urni kakor lastovka v zraku, kmalo dohite plen. Top zagrmí z roparske ladije, pa ne najde odgovora. Hola, upije kapitan, boječi so kakor zajci, le nanje, le nanje in grmeč glas se razlega po vsej ladiji.

V gledišči je marsikaj, kar ni za oči in za ušesa otrok; a vrhu tega otrokom krajsaš toli potrebno spanje, ako jih vodiš po glediščih.

Na berilo naših otrok treba strogo paziti! Ne dajaj jim v roko *kužnih romanov* ali popisov o grozilih umorih in ropih! Kak „doblček“ naj mladina ima, če bere n. pr. nadrobno popisovanje grozodejstev Hugen Schenkovi? In vender je neka tiskarna na Slovenskem izdala pred kratkim knjižico take vsebine! Tudi se navadno pri nas ob semajih po vaseh prodajejo taki in enaki popisi v vezanej in nevezanej besedi. Zoper razširjevanje tacih pogubonosnih spisov bi se moralo protestovati in ostro postopati! Ako hočeš svojim otrokom preskrbeti istinito tečne dušne hrane, naroči jim v Ljubljani izhajoči mladinski list *»Vrtec«*, ki je polen lepega primernega berila za mladino. Podpiraj požrtvovalne založnike, ki na svitlo dajo mladini koristne spise s tem, da si dotične spise naročuješ. Vredni mladinski spisi se bodo tem bolj množili, čem pridiš bomo podpirali dotične založnike!

Po nekod je navada, da se posebno otroci imovitejših starišev učijo — plesati in vseh onih *»frob«,* katerih se služijo uže odrasle omikane plesalke. Zoper tako postopanje neprevidnih starišev moram se brezpogojno izreči. Kaj postane iz tacih otrok, posebno deklet? Nič drugega nego prerano dozorele, nerovne, bolečne kocketne kreature, katere niso pod millim nebom za nobeno rabo! Prerano dozorelo sadje ni dobro in isto tako taki otroci, prave marionete. — niso kaj prida. K vsakej stvari je treba svojega časa; kommt Zeit, kommt Rat, pravi Nemec.

Konečno moram stariše opozarjati na to, naj zabranjujejo pri otrocih *»sladko-svednost ali polialjivost.«* Pretirana je ljubezen one matere, katera slednji krajcar otroku dá, češ: *»pojdi si kupit cukernj (sladčič)«*! Polizovanje je škodljivo zobem in želodcu ter provzročuje nepotrebne troške. Energično se mu je torej upirati.

Stariši, ne prezirajte tu podanih vam naukov, in to v blagost vaših otrok, katerim ste z vsem srcem udani!

Gradimir.

Politični pregled.

Notranje dežele.

C. k. eskadra je 16. t. m. zapustila Reko ter se vrnola v Pulj. Vaje se danes končajo.

Na *Koroškem* je volilno gibanje uže jako živo, posebno mej liberalci, ki uže zdaj delajo na to, da bi edinega slovenskega poslanca, prof. žinspielerja izrinoli iz deželnega zbora, in tako v tem zadušili vsak glas slovenskega ljudstva. Naj se naši rojaki krepko držé, da ohranijo sedež g. Einspielerju in če mogoče, še v katerem drugem okraju proderó.

V *moravskem deželnem zboru* se je izročila predloga, glede predrugačbe volilnega reda za deželni zbor, posebnemu odseku v pretres in poročilo.

V *moravskem deželnem zboru* se je uže pokazalo, da je srednja stranka merodajna. 15. t. m. je bila volitev v deželni odbor in če tudi niste obe skrajni stranki sklenoli nobenega kompromisa, vender sta bila izvoljena v odbor dva člana češke stranke dr. Fanderlik in dr. Šrom, in dva nemške stranke, dr. Promber in dr. Frenzl ter dva pristaša srednje stranke grof Belrupt in vitez Mauner. Odročila je tedej srednja stranka.

Oldelkni svetovalec Uzedik je bil imenovan za načelnika generalnega vodstva avstrijskih državnih železnic.

Anarhisti zaprti pri dunajskem deželnem in tudi vojaškem sodišči, udali so se, da so izvršili vsa razbojstva, ki so se dogodila v zadnjih časih na Dunaji; umorili so lekarničarja Linharda in Heilbronnerja, obitelj Eisert, policijskega komisarja Hlubka.

V *tirolskem deželnem zboru* so liberalci italijanskih Tirol 15. t. m. podali predlogo, naj se uvede poseben okrožni zbor za italijansko Tirolsko in tudi poseben okrožni odbor; deželni zbor pa naj ostane, kakoršen je, za skupne zadeve. Ta predloga pride te dni v razpravo.

Pri *volitvah v slezki deželni zbor* je bil boj jako hud. Slovani so pridobili en sedež, v nekaterih drugih volitvenih krajih pa toliko da niso zmagali, v enem kraju so propali le za en glas.

V *hrvatski deželni zbor* se bodo jeseni vršile nove volitve. Volilno gibanje se je

uže pričelo in brez vsake dvojbe postane k malu jako živahno.

V *Bosni in Hercegovini* bo de prihodnjo jesen zopet novačenjé; nabrati se ima 1200 mož.

Vnanje dežele.

Nemški cesar je prišel 15. t. m. v hostinske toplice.

Rumunska združena opozicija je na 15. t. m. sklicala javen zbor, v katerem so se delili proglosti, šeujoči k uporu, in govorili velezdajski govori. Napadal se je kralj ter se mu je pretilo. Ker so drugi temu ugovarjali, vstal je pretep, ki se je razširil iz zbornice tudi na ulico; pristaši opozicija so rabili celo revolverje, vender ni bil nobeden ranjen. Policija je nazadnje napravila red.

Rumunski kralj misli še ta mesec obiskati srbsko kraljevo obitelj v Belemgradu, da povrne lanski obisk srbskega kralja v Bukareštu. Ostane dva dni v Belemgradu; obisk ne bo imel političnega pomena.

Turška vlada je poslala svojim zastopnikom v zunanjih državah okrožnico, v kateri zahteva, naj se poštne urednje zunanjih držav zaprú, ker je sama poskrbela za redni mejnarodni promet.

Mejnardni zdravstveni kongres se sestane meseca oktobra v Rimu. Jako bi želeli bilo, da se ustanovi mejnarodna zdravstvena policija, da se vzajemno in enakomerno postopa povsod v primeru kužnih bolezni; to bi mnogo pomoglo, da se take bolezni omeje. Zdaj, ko vsaka država postopa po svojih nazorih in dozdevnih potrebah, silno je težko, širjanje bolezni braniti.

Mej angleško vlado in Abisinijo se je posrečilo porazumenje glede vzajemnega postopanja proti krivemu proroku. Abisinija pošlje 40.000 mož v Sudan, in zato dobi mesta Kasalo, Gelahat in Girali.

Kitajska vlada je odbila vsa francoska zahtevanja; ona neče poklicati vojakov od tonkinske meje, ter o vojni odškodnini neče nič slišati. Tako poročajo angleški časniki, francoski pa so prinesli nasprotna poročila in izražajo upanje, da se kitajska vlada uda ker je uže zaukazala, da se imajo vojaki umaknoti od meje.

Kartum je menda vender le padel krivemu proroku v pest. To potrjuje zdaj tudi *»Pol. Corresp.«* ter pristavlja, da so Gordon, avstrijsko-ogerski konzul in francoski zastopnik sicer še živi, ali v Mahdijevem ujetništvu.

Deželni zbor goriški.

Dne 8. julija ob 5. uri popoldne je imel dež. zbor svojo 8. sejo. Po prebranjem in podpisnem zapisniku prejšnje seje poročá dež. glavar, da je Nj. c. k. apostolsko veličanstvo z najvišim sklepom od 3. jun. t. l. blagovolilo potrditi načrt postavbe zastran zgradbe nekaterih cest. Nato nazznani predsednik neke došle spise, in peticije, katere se izročé pravnemu in peticijskemu odseku.

Po prestopu na dnevni red poročá vitez dr. Tonkli v imenu finančnega odseka o računskem sklepu glavnega zaloga za uboge za leto 1883.

Poslanec Verzeznassi predlaga, naj se naroči dež. odboru, da v pravnem oziru pretehta prašanje zastran bolnice milosrčnih bratov, in poda svoje poročilo v prihodnjem zasedanji. Isti poročevalec poročá o računskem sklepu odveznega zaloga za leto 1883. Potrdil se. Isto tako se odobri proračun tega zaloga za l. 1885.

Poročevalec Kocijančič priporočá, naj se deželni donesek zaloga za pogozdovanje Krasa v pokneženej grofiji goriškej v zmlsu § 4. dotične dež. postavbe določi za l. 1885. z 600 gl. katere dež. odbor o svojem času na razpolago izroči dotičnej komisiji za pogozdovanje Krasa izplačavši jih iz razpoložljivega zastanka gozdarskega zaloga.

Na poročilo poslanca Kocijančiča potrdi se proračun gozdarskega zaloga za l. 1885. z naročilom dež. odboru, naj s primerno okrožnico vsa županstva opozori na dolžnosti, katere jim nalagati dež. postavi od 30. aprila 1870 št. 34. in 37. ter jim prav nujno priporoči, natančno spolnovanje, in se dež. odbor v ta namen obrne tudi do vis. c. k. namestništva, da od svoje strani v enakem zmlsu vpliva na svoje za to postavljene organe.

Poročevalec dr. Verzeznassi poročá o proračunu dež. gluhtonemih za l. 1885., ki se potrdi.

Poročevalec Kocijančič poročá o računskem sklepu stipendijskega zaloga za l. 1883., ki se potrdi.

Pri VIII točki dnevnega reda predlaga poslanec pl. Dottori, naj se obravnave odborovega predloga zastran stroškov za razširjenje poslopja bolnišnice milosrčnih bratov odloži za katero poznejšo sejo, kadar deželni odbor poda svoje poročilo o bolnišničnem prašanji. Ta predlog se sprejme.

Na vrsto pridejo predlogi peticijskega odseka.

Poročevalec pl. Dottori: 1. O prošnji Komenske babice Jožefe Koban za podporo prestopi zbor na dnevni red.

2. a) Odobri se potrditev, katero je izrazil dež. odbor z dopisom 7. marcija 1884 št. 956 ces. dež. šols. svetovalstvu zastran odgojne podpore letnih 25 gl. za vsacega izmeje sinov rajn. učitelja Petra Jussa iz Petrole, katera podpora je dovoljena iz penzijskega zaloga za učitelje ljudskih šol od oktobra 1882 naprej. b) Odobri se pri-trditev, katero je dal dež. odbor z dopisom 24. marcija št. 956 ces. kr. dež. šolskemu svetovalstvu zastran letne odgojne podpore 30 gold., ki jo bo dobival maloletni sin Aleksander rajn. začasnega učitelja ljudskih šol Ivana Breščaka iz penzijskega zaloga za učitelje ljudskih šol.

3. a) Ivanu Vuk-u bivšemu pomočnemu učitelju v Gradiškuti se dovoli letna do-smrtna pokojnina v znesku 100 gl. 1. januarja 1885 naprej iz dež. šolskega zaloga. b) Odobri se podpora 100 gl. katero je dež. odbor dovolil istemu Ivanu Vuku za tek. leto 1884.

4. Jožefi vdovi rajn. učitelja Jerneja Radizza se dovoli 40 gld. podpore iz zaloga izvanrednih stroškov proračunjenih za l. 1885.

Poročevalec Del Torre: 1. Odboru morske kopelji v Gradu se dovoli 400 gl. podpore v prid potrebnim škrofoloznim otrokom iz naše dežele.

2. Dovoli se 80 gold. podpore v prid sirotama Ani in Elizabeti, hčerama rajn. Franeta Pajerja bivšega oficijala dež. računarije. 3. Pooblaščeje se dež. odbor, da sme dovoliti Frančiški Podgornik in Te-reziji Černigoj, ako bi se sprejeli v osrednji tečaj za plotkanje čipek na Dunaji, podporo za potne stroške znašajoče za obe skupej do 100 gld. in izplačati jo iz dotične rubrike deželnega zaloga.

4. O prošnji Leopolda Pagona dosluživšega vojaka za podporo prestopi zbor na dnevni red.

5. a) Prestopi se na dnevni red o prošnji Franca Condutti varuha dež. hiše za višo plačo. b) dovoli se istemu Francu Condutti 50 gl. nagrade za skrbno in natančno opravlanje njegove službe in vrh tega 50 gold. podpore zarad nesreč, ki jih je imel v svojej družini.

6. Katerini vdovi rajnkega Valentina Planišček dež. sluge dovoli zbor 25 gold. podpore iz rubrike izvanrednih stroškov leta 1885.

Poročevalec Ivančič:

1. Prošnja ravnateljstva slov. oddelka dež. kmet. šole, da bi se dovolila šolskemu slugi Adalbertu Kwasmitzka viša plača, odstopi se deželnemu odboru v namen, da dovoli imenovanemu slugi primerno nagrado, ako ga spozna urednega.

2. O prošnji Šebreljskega županstva za podporo, da bo mogoče sé streho pokriti napolu lesení most čez Idrijco pri Stopniku, prestopi zbor na dnevni red.

3. O prošnji za podporo društva Asyl-vereina na Dunaju, društvenega vodstva za bolne vojake na Dunaji in osrednje družbe Kozmo na Dunaji, prestopi se na dnevni red.

Poročevalec pl. Dottori: Albertu Planissig dovoli se 150 gld. nagrade za sestavo glavnega kazala deželno zbornskih obravná od l. 1861—1882, kateri znesek se bo imel izplačati iz zaloga za izvanredne stroške 1885.

Ker je končan dnevni red, sklene predsednik sejo ob pol 7. uri popoldne, pridruže si naznaniti o svojem času dan, uro in dnevni red prihodnje seje.

Zbor je imel v pondeljek 14. t. m. svojo VII. sejo in 15. t. m. pa VIII. sejo, katerih zapisnike priobčimo prihodnjič.

DOPISI.

Iz Mrč dne 15. julija. — Danes zjutraj je brzí vlak št. 2. povozil kravo tukajšnjega posestnika Andreja Kobjeja; krava se je pasla nad železnico, ker pa so v tem času hude muhe in so kravo napadle, bežjala je krava naravnost proti železnici in ker ni v tem kraju železnica prav nič obzidana in ne zavarovana, pri-leletela je krava naravnost pod vlak, ki je vslo razmesaril, in to ni daleč od tam, kder je poštni vlak dne 26. novembra 1883. tudi necega vola povozil.

V cenjenem listu Edinosti od 12. decembra 1883. št. 99. smo tudi opomnili, naj bi se železnica boljše zavarovala, in da bi c. k. glavarstvo pregledalo, ker pri Divači je silno dosti takšnih nevarnih krajev, da lahko živina na železnico pride, dotični g. župan je tudi svojo dolžnost storil,

ki je g. glavarja v Sežani prosil, da bi se komisija poklicala, da bi pregledala in to vodstvu južne železnice naznanila in terjala, da bi se pri železnici graja napravila, da bi se take nesreče več ne ponavljale. G. okrajni glavar je zagotovil, da sam to pregleda, ali storilo se ni nič. Kdo je tedaj odgovoren za take nesreče in kdo posestniku kravo plača in škodo povrne?

Iz Materijske občine dne 17. julija. — V času naših občinskih in deželno-zbornskih volitev, kakor tudi poprej, označevali smo večkrat razmere v našej občini. Znano je uže tedaj, da imamo več *»veljavnih mož«*. Isti so sprevideli, da ogromna večina ljudstva ne mara za nje, a vender še ne mirujejo; ako nemajo še zadosti, pa še dobodó! — Oni dobro vedó, ako odstranijo one, koji kažejo ljudstvu pravo pot, koji se ne strašijo njih obrekovalnega jezika, niti njih ničevih tožeb in pritožeb, niti «smolarskega» umazanega kopita; da bi potem imeli zopet prasto roko ter bi zopet upali sestí na ona mesta, po katerih se jim sline cedé; zopet bi skušali zadobiti ono. kar so zgubili po tem, ko je ljudstvo oči odprlo. Vsako sredstvo uporabljajo v dosego svojega namena. Vsakojake tožbe in pritožbe in jednaka zakotno-pisaška «častna» opravila so pri njih vsakdanji kruh, brez katerega ne morejo živeti, kajti s tem sredstvom hočejo doseči svoj namen. Spodletelo jim je do zdaj skoraj vse in ako bi imeli pri vseh c. kr. oblastnih prave močé, moralo bi se jim še drugače goditi; a žal, da imamo tudi, take kojim je glas te *»peščice«* več, nego občé *»ljudski glas«* = božji glas!

Brezcvčaní se do zdaj niso dali zapeljati in prestrašiti s preziranjem, varujte se še dalje zapeljivcev! Vemo, da dobro znate, kaj vam je storiti in upamo, da tudi storite svojo dolžnost.

Iz Ceste pri Ajdovščini dne 10. julija. — Sprejmi, predraga *»Edinost«*, tudi iz naše vasi članek, kako smo tudi mi obhajali god sv. Cirila in Metoda.

Uže dan poprej so naznanjali topiči prihod veselega dne. Dan nastopi, veselo so domači vrli fantje začeli skladati brijarje, in pokati s topiči, naznanjaje prvo, da je god sv. apostolov Cirila in Metoda, drugo, ker so drugi dan domači fantje godbo imeli. Za mladost veselí dan nastopi, na vse zgodaj je začelo streljati, dekleta in fantje so se začeli odpravljati za popoldansko veselico; lepa družba, to je dvanajst parov, začelo se je k službi božjej pomikati.

Ko po končanej božjej službi domu pridejo, čakala jih je izvrstna godba pod vodstvom vrlega g. Fričeta iz Privačine, na dvorišču g. krčmarja Berbuča.

Težko pričakajoča ura tri odhije, godci stopijo na oder, fantje na berjarje, in začelo se je živahno sukanje. Naši vrli fantje so tako lepo in prijazno plesišče z streho iz žagané naredili, katere je blagovolil posoditi za tisti dan gospod župan Lokavski, prelepe vence, lepo cvetoče pasove pa so vse naredila vrta cestnarska dekleta. Bil je lep večer.

Cestnarski opazovalec.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. Inženir pri c. kr. pomorskem oblastvu g. Alojzij Šestan, bil je imenovan nadinženirjem pri istem oblastvu.

Mil. škof dr. Glavina se je v četrtak odpeljal v Ljubljano, da pozdravi novega kranjskega škofa.

Slovenska čitalnica v Trstu. Denes zvečer bode koncertiral orkestar na čitalničnem vrtu. Nadejati se je prav mnogo obiskovalcev.

Tržaške novosti:

Cesar. kralj. viša gimnazija. V poročilu za šolsko leto 1883/84., ki se je končalo 15. t. m. priobčéje vodja g. prof. Hofmann jako zanimivo razpravo o *»solučnih in lu-ninih zamrakih omenjenih ter opisanih po grških in latinskih pisateljih v starem veku.«* Iz tega poročila povzemo, da je obiskovalo gimnazijo konec drugega poluletja 403 učenec raznih narodnosti in vèr. Nemcev 138, Talijanov 128, Slovencev 117. Grkov 14 in Armencev 6; katoličanov 327, evang-eljcev augsburškega izpovedanja 16, helvetiškega izpovedanja 9, anglikana 2, pravoslavnih 16, izraelitov 28.

Razvrščeni po domovini: bilo je 223 Tržčanov in okoličanov, 71 Primorcev, 77 iz drugih dežel cesarstva. Iz vnanjih držav jih je bilo: 4 iz Nemčije, 2 iz Italije, 6 iz Grške, 5 iz Švice, 4 iz Anglije, 6 iz Rusije in 10 iz Turčije. Zrelotni izpit jih je delalo 24, izmeje katerih so bili trije odlikovani in ostali so prebili izpit dobrim uspehom.

C. k. akademija za trgovino in brodar-stvo. Poizvedeli smo iz poročila za minolo leto 1883/1884, da je obiskovalo ta velevažni in prekristni zavod 138 učencev, in sicer 131 Avstro-Ogrcev in 7 vnanjcev; po veri: 120 katoličanov, 5 evan-

geljcev, 8 pravoslavnih (starovercev), 18 izraelitov, 2 pa brez veroizpovedanja.

Za ravnateljstvo pomožnih uradov na magistratu imenovali so Viktorja Giulijuzzi.

Tržno preiskavanje v ravno pretečenem mesecu juniju. Mestna oblast za nadziranje tržnih stvari zaplenila ter uničila je v juniju 303 kg. spridenih rib; 16 ribčem naložila globo; 2 zaboja sardel izvrgla; uničila 189¹/₂ kg. marelic, 41 kg. hermelinc, 5 kg. sliv, 129 kg. češenj, 10 klgr. ribezlja, 13 kg. višenj, 36 kg. jabolk, 129¹/₂ kg. hrušek, 699 kg. gob, 1 kg. salate, 4 kg. kumar, 20 kg. raznega sadja, 8 gold limonade in 5 sodčkov slanic. Mleko se je preiskovalo 51 krat, pa v selej dobro spoznalo. O 159 preiskavah v krčmah, kavanah, žganjarjih, pekarijah in branjarjih našlo se je vse v najboljšem redu; v eni ljudski kuhinji odvzelo se je nekoliko makaronov in v eni drogeriji nekoliko zdravil. Pri 89 mesarjih in 16 prodajalcih povojnine bilo je vse v redu, samo jednemu so odvzeli ¹/₂ kg. gnjilega mesa in pri drugem ¹/₂ kg. salam. Razglabala se je tudi voda, surovo maslo, začinjeno sadje itd. In se dobilo le pri 4 malih partijah spridenega surovega masla.

Stalna razstava za obrtniške in umetniške izdelke se je odprla danes v mestni hiši št. 29 Corsia Stadion. Za obiskovanje bode odprta vsak dan od 10. ure dopoldne do 5. popoldne. — Prve tri dni, t. j. 19., 20. in 21. t. m., in tako tudi vsako sredo, bode se pobirala od obiskovalcev vstopnina z 20 kr.; vse druge dni pa bode vhod brezplačen. — Vstopnina se bode rabila v nakup raznovrstnih razstavljenih izdelkov za posebno zbirko. Stvar ni nič posebnega in bodetudi težko kaj posebno povzdignola malo obrtnijo katere je namenjena. — Čez par let bomo govorili, ako poprej nejenja vsa ta Raskovičijada.

Zlobni dečki vrgli so vtorek popoldne pri sv. Andreju 7 letnega učenca Ivana Zerjava brez vsacega povoda v morje, ki si je padši na kamen izbil dva zoba. — Ubožčka sta rešila iz morja dva gospoda ter ga peljala na njegov dom.

Uboji šareci tudi ti nisl varen nagle smrti, in tudi tebe zadene — kap. V sredo dopoldne na trgu pred bolnico je pal konj necega zasebnika nagloma mrtev na tla. Odvedel je nesrečno mrhovino konjederec.

Ogenj je bil nastal včeraj zjutraj o petih v g. Ignac Hagenuer-jevem konjenici v via Remota vsled razpoka petroljske lampe. Dasi tudi so bili ognjegasci naglo prihiteli, opeklo se je vendar 18 konj več ali manj; jeden je precej poginil, 3 so poginili še dopoldne in drugih 7 je še v veliki nevarnosti. Lastnik ima mnogo škode kajti konji so bili dragi in vrlega plemena; govori se o škodi f. 14.000, a hlev je bil zavarovan za f. 400.

Vsled izredne grozne vročine umrl je s St. Petru, kjer so zdaj vojaške vaje, vojak na presolnčanji, družih sedem je pa nevarno zbolelo.

Tudi tu v Trstu je predvčeraj 25 letni mornar angleškega parnika »Germane« nagloma zbolel. Javil se je sluščaj precej pomorski oblasti, ki je dala povelje, da nesme nikdo s parnika na suho, dokler ne pride zdravno opravilstvo, in ko je to prišlo na parnik, spoznal je zdravnik, da je mornar zbolel na presolnčanji, ter zakazal, naj se nemudoma prenese v bolnico; ali prinesel so reveža tja uže kot mrliča.

Tramway na paro v Gorico in čez Kras na Vipavo utegne torej vendar postati resnica, kajti načrti so uže potrjeni in se črta v kratkem že konečno pregleda. Upanje, da se stvar vresniči, nam daje tudi to, ker so se začeli zdaj tudi tržaški milijonarji za stvar potezati, mej njimi posebno g. H. Rieter, ki ima v Polih pri Ajdovščini več fabrik, katere je namenil že povečati, ako se Tramway napravi v Ajdovščino.

Policijsko. Necega fakina spečega na ulici je neznan tat skoro popolnoma splekel, pobral mu je tudi uro in verigo. Policia je zasačila nekega lopova pri tem, ko je ravno nekemu železniškemu fakinu vlekel uro iz žepa, — družega zopet pri tem, ko je pijanemu mizarju ukradel kljok raz glave. — Neznani tatovi so vdrl vstanovanje necega mornarskega častnika v Via Conti in mu odnesli vso obleko; morda prav tisti so vdrl v sobo, kder je spal nek mizar in mu tudi odnesli obleko in vse kar je imel odnesljivega v sobi. — 19 letnega fakina Franca M., je policija zaprla, ker je vkradel par čevljev, in drugoga fakina ker je vkradel eno vrečo moke v mlino Economico. — Policia je zaprla 6 potepuhov brez dela in 4 malopridne ženske, zaradi nemoralnega vedenja na ulici.

Gospod Gjure Vučković nam javlja pismeno, da se je odpovedal predsedništvu Sokola. — Mi občalujemo ta korak.

Vabilo k veselici, katero priredijo slovenske srednje šole (celjska in goriska gimnazija, kopraska pripravnica, ljubljanska gimnazija in pripravnica, mariborska pripravnica, novomeška in tržaška gimna-

zija v Sevnici v sobanah gosp. Ibella, dne 15. avgusta 1884. Polovica čistih dohodkov je namenjena »Narodnemu domu«, polovica »Miru«. Vstopnina 50 kr. Program: A. Beseda 1. Dijaška Zajc. 2. Slavnostni govor. 3. Hrvaticam. 4. Tičica (čveterospev Majer. 5. Petelinčkova ženitev (šaljivi zbor Hajdrih. 6. »Otok«, samospev za tenor, poje g. Pogačnik. M. Fuhad. 7. Nočna rosa Sochor. 8. Lahko noč (čveterospev Hajdrih. 9. Jutro dr. Ipavic. 10. Naša zvezda »Hudovernik« B. Ples.

Ljubljanske novosti. V Ljubljani so v nedeljo slovesno praznovali obletnico bivanja Nj. Veličanstva v Kranjskej. Zjutraj je bilo v ljudski kuhinji prav izvrstno pogostenih okolo 400 ljudi; popoldne pa se je slovesno odprla v Vodmatu na hiši župana, vrlega gospoda Bavdeka, spominska plošča, na katere je umetno vezan ta le napis: Njeg. c. in kr. apostolsko Veličanstvo Franc Jožef I. presvitli cesar avstrijski blagovill je bil v 13. dan meseca julija 1883. leta o veseljem godu 600letne združbe naše kranjske dežele s prevzvišeno habsburško rodovino na tem mestu prijazno sprejeti poklon čestite duhovščine sv. Petra in pozdrav meščanske občine pod načelstvom Martina Bavdeka, nje župana, kateri je v spomin vesele dogodbe ta kamen postavil 1884. leta. Te prekrasne slavnosti vdeležil se je ljubljanski »Sokol«, čitalniški pevski zbor, veteransko društvo z godbo in mnogo drugih gostov iz Ljubljane in okolice. — Govoril je župan Bavdek, dvorni svetovalec grof Chorinsky. dež. glavar. grof Thurn in okrajni glavar gosp. Mahkot. Slavnost je bila vredna namena.

Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli. Tak je naslov literarnemu delu, ki je pričelo izhajati v »Učiteljskem Tovaršču« dne 1. junija t. l. Delo izide pozneje v posebnej knjigi. Opozorjamo gg. ljudske učitelje na nje, ker je »unicum« v tem obziru in ki bo gotovo dobro služilo svojemu namenu: Spisal je je g. Gradimir, učitelj v Lokvi.

Odprtje Amerike tako se zove 436 strani obsežna v lepej slovensčini pisana po H. Majerju predelana knjiga poučna in zabavna, ki v obliki zanimivih povesti razlaga, kako se je našla in obljudla Amerika. Oblika in tisk krasen. — Knjiga je izšla in se dobiva pri Ig. pl. Kleinmayer in Bamberg-a v Ljubljani in stane trdo vezana f. 1.60. — To jako podučljivo berivo je vredno naročbe.

Ne v Ameriko, povest Slovincem v poduk po resničnih dogodbah sestavil in spisal Jakob Alešovec, tudi je prav podučljiva povest, posebno za tiste, ki vedno sanjarijo o Ameriki. Knjiga obsega 230 strani in stane trdo vezana le f. 1.—. Priporočamo jo sl. občinstvu.

Krajčeve »Narodne biblioteke« sta izšla te dni 11. in 12. snopič. V 11. zvezku se nahaja zanimiva povest »Za kruhom« od P. Miklavca, v 12. pa spisi Andrejkovega Jožeta. Krajčeve podjetje podpirajmo!

Kolera. V Marsilji je umrlo za kolero: 14. t. m. 68 osov, 15. t. m. 69, 16. t. m. 54 osov, v Tulonu je 14. t. m. umrlo 14 osov, 15. t. m. 24 in 16. t. m. 30 osov.

Dr. Koch piše o koleri to-le: »Kolera se razširja posebno če se zbirajo ljudje v družbe: brezizjemno skoraj se kolera zatrosi po neposrednem dotikanju z ljudmi ali s predmeti, katere nosijo. Ob času, ko vlada kolera, živeti se mora redno, kajti skušnja učii, da slabo prebavljanje kolero pospešuje. Toraj se treba varovati nezmernosti v jedi in pijači, težko prebavljive jedi naj se opusti, sploh vse, kar pospešuje drisko; ko se prikaže slednja, naj se pokliče koj zdravnik. Uživati se ne sme nobena reč, katera prihaja iz hiše, v kateri je bolnik za kolero; sumljivi živež in osebito mleko se mora pred uživanjem skubati. Vsaka vrsta po človeškem detritu onesnažene vode naj se odstrani. Voda dvomne čistote naj se ne uporablja, tako tudi ne voda iz srednje globokih vodnjakov, iz mlakuž in tolmunov, ali iz lijakov. Posebno ne zdrava je voda, katera je po detritu za kolero bolnih onesnažena, voda, s katero so se čistile sklede ali perilo, naj se ne izliva v vodnjake ali v tekočo vodo. Dobiti se more po polnem čista voda. Najboljše je da se vselej skuha. Ta pravila ne veljajo samo za pitno, temuč tudi za rabno vodo.

Kal kolere, če se jadenkrat zatrosi v vodo, zatrosi kolero vsem onim kateri rabijo to vodo, naj uže z njo perilo perejo, ali si pripravljajo jedila, ali da se umivajo z njo. Vsekako pa more biti za kolero oboleli prava zalega za to epidemijo, za tega delj se morajo bolniki za kolero odstraniti, da ne pridejo z drugimi, nego z oskrbujočimi jih osebami v dotiko. Mnogoštevilni zbori, semnji, cerkveni shodi itd. naj se ne vrše. Jesti in piti se ne sme v onej dvorani, kder leže za kolero bolni; njihovi odpadki naj se ujemó v posode,

v katerih so fenične razkrojbe. Vse po odpadkih onesnažene posode in druge naj se očistijo z suho cunjo, katera naj se potem seže. V sobah kder so ležali bolniki za kolero, naj šest dni nihče ne stanuje. Osebe, katere so bile v dotiki z bolniki za kolero, naj si zmvajajo roke z milom in Acide pbénique. Trupla naj se takoj odstranijo. Pokopljajo naj se mrličii kolikor možno priprosto. spremstvo pa naj se ne pusti v hišo. Reči, katere so rabili bolniki za kolero, naj se desinificirajo. Perice naj perila od bolnikov za kolero ne vsprejmó prej, dokler se ni dobro desinificiralo. Razen teh preservativnih sredstev in drugih znanih, tudi takih ne, katera bi se mogla priporočati.

O letini dohajajo razna poročila. V avstrijski polovici kaže žito le v severnih krajih dobro. Na ogerskem pa se nadjajo prav dobre letine toliko za žito, kolikor tudi za vino. Na jugu Avstrije ne kaže ne žito ne vinska trta nič prav dobro. — Iz Amerike pa dohajajo poročila, da bode letos Amerika imela toliko žita, kakor ga ni še nikoli imela. Iz tega je sklepati, da žito v obče letos ne bode drago.

Nesreče. 16. t. m. je iz tira skočil železniški vlak mej Manšestrom in Sheffieldom, ker se je os zlomila, ter se prevrnil na cesto. Dvajset osov je ostalo takoj mrtvih, trideset pa je bilo ranjenih.

Gibanje prebivalstva avstrijskega je bilo po poročilih statističnega osrednega opraviljestva v letu 1883. neugodno. Rojenih je bilo 858.832 nasproti 873.522 predlani, tedaj za 14.690 ali 1.68% manje. Porok je bilo 176.006 nasproti 183.378 predlani, tedaj manje za 7.362 ali 4.01%; sicer jih je pa res tudi manje umrlo, nego predlani, namreč 677.337 nasproti 686.851. Slabe gospodarstvene razmere 1883 l. uplivalo so največ na tako znatno zmanjšanje ženitev, se v, o bornih zaslužkih životarečemu samcu se ravno ne ljubi, da bi mislil na ženitev. — Pregledimo tú nekoliko za posamezne kronovine jako različno gibanje. Na Dolenjem Avstrijskem so se zmanjšale ženitve le za 0.13%, rojenih pa je bilo za 0.45%, več nego 1882. l. in umrlo jih je tudi za 1.83%, manje nego predlanskem. Prav tako je bilo nekoliko več rojenih, precej manje pa jih je umrlo na Kranjskem, v Primorju, Istri in na Tirolskem. Najžalostneje so bile razmere na Českem in Moravskem. V teh deželah so se zmanjšale ženitve za 1263, rojstva za 5388, umrlo pa jih je 4789 več. Zelo znatno je upalo število ženitev na Gališkem, to je od 56.314 leta 1882. na 49.540 leta 1883, tedaj za 12%. — Izméd srečnih rojstev je bilo 734.691 zakonskih in 124.141, nezakonskih otrok. Po rojstvu se je ljudstvo največ pomnožilo v Trstu, na Dolenjem Avstrijskem, v Sudetih in Karpatih; v planinskih pokrajinah pa najmanje.

Rešil se z ubegom. Bil je vroč in soparen dan 4. julij v Marzelju, rado se je sedelo pod arkadami kavaren srebajo hladilna krepčila. Tako sedé poročevalec angleških novin »Daily News« zagleda priti štirizdravstvene vojake nesoč človeka napadnega po kolero. Bili so upehani in žejni, postavijo nosilo na tla in sedejo, da bi se okrepečali s hladilno pijačo. Videti to malomarnost bolnik se ujezi, vrže odejo z sebe ter ubegne na vso moč tekoč tako, da ga preplašeni vojaki niso mogli dohiteti. Prijavili so dogodek zdravstvenemu opraviljestvu, ki pošlje še tisti večer zdravnika k bolniku; ali ta je bil mej tem popolnoma ozdravel, kajti v silnem begu bil se je dobro segrel in izpotil in to mu je pomoglo.

Dobro delo nosl obresti. Gospodičina Fani Porter je poštarica v nekem majhnem mestu v državi Kentucki. Pred več leti je prišel na pošto star mož, podoben kakemu klatežu, ter je prosil poštarico, naj bi mu dala malo jedi, ker je lačen. Ona ga je poklicala v kuhinjo, dala mu kave in kar je imela pripravljene. Pristavila je tudi, če ne more dobiti dela, naj le še pride, nekoliko ima vedno za lačne ljudi. Ko se je mož nasitil, rekel je: »Vi ste tako mladi in lepi, a še boljše je to: Vi ste edina živa duša, ki je od več let sem prijazno z mano govorila. Ljudje pravijo, da se mi pamet meša, a to ni res. Zapišite mi naslov na listek, še boste čuli o meni.« Gospodičina Porter je smehljaje spornila beračovo željo, v zadnjih dneh pa je prejela iz sodišča naznanilo, da je njej omenjeni čudak zastupil vse premoženje, več tisoč dolarjev s hišo in veliko vrednim zemljiščem.

Rabel na popotovanji. Grški časnik »Stoa« naznanja, da je grška vojna ladija »Parilos« dobila ukaz, naj odjadra v Nauplio, da tam vzame na krov rablja, njegovo gnilotino in vojaško stražo ter obišče razne primorske kraje. Na Grškem se namreč smrtne obsojbe izvršujejo le meseca julija, da rabelj, ki je v kraljestvu edini, nema preveč potov, i da ni preveč stroškov. Obsojence prepeljuje v pomorska mesta, kder jim rabel glave seka. Ko je grška vlada pred nekoliko leti iskala novega rablja, ni se hotel nobeden oglasiti za to

žalostno službo. Vsled tega je pamilostila necega k smrti obsojenega hudodelca ter ga imenovala za rablja. Da pa ne pobegne, zaprt je v Naupliji, i ko popotovanje nastopi, stražijo ga vojaki.

Veliki knez Konstantin odvrne veliko nesrečo. 2. t. m. je bilo gledališče v Valti na krimskem poluotoku polno poslušalcev. Mej igranjem kar naglo razplamte plinove luči in razširijo po vsem gledališči požarni duh. Občinstvo je mislilo, da so popokale plinove cevi ter se z velikim krikom zavalilo proti izhodu. Zdaj pa vstane pričujoči veliki knez Konstantin, ki je mirno v dvornej loži sedel, ter s krepkim glasom mej begoče občinstvo zaklical: »Ostanite! Nič se ni zgodilo! Ne ganite se! In občinstvo je obstalo kakor na ukaz ter se ozrlo v velikega kneza. On je potem ukazal, naj se petelini bolj zapro. To se je zgodilo in odslej so gorele plinove luči, kakor navadno. Občinstvo je pomirjeno zopet poiskalo svoje prostore in igra se ije brez daljnega motenja izvršila. Da ni bilo v gledališči velikega kneza, zgodila bi se bila skoraj gotovo velika nesreča.

Boj z steklim volkom. Iz sv. Petra na Hrvatskem se piše. Na pašniku blizu vasi Podgajice so otroci pasli gosti, ko nanaglo skoči velik volk iz gozda, plane na najbližnjega majhnega dečka ter ga nevarno rani s tem, da ga vgrizne v vrat ter mu odtrga vso kožo od čela navspodaj. Ko otroci zaženo krik, prestraši se volk ter beži proti sv. Petru, kder naleti na krdelo ljudi vračajočih se iz cerkvenega opasila, napade neko ženo ter jo nevarno vgrizne. Od tod se je obrnul volk proti vasi Kalnik, kder je dvajsetletnega fanta Jurija Kovacko od zadaj napadel, na tla ga vrgel ter ga na vratu in obrazu hudo ranil. To je videl Kovackega svak, kmet Katanič, priskočil je, zgrabil volka za zadnje noge, vzdignol ga k višku, volk pa ga je pri tej priliki v meča vklad. Mladi Kovacko naglo vstane, in če tudi ranjen, priskoči in pomaga svaku, da volka ukrotita. Katanič izveleče svoj pipec ter ga zasadi volku v desno oko. Ali volk se še enkrat oprostí, napade Kovackega, razmesari mu noge in odgrizne srednji prst. Zdaj se vrže nanj zopet Katanič ter ga z ostrnatim kolom usmrti. Volka so prinesli v občinski urad v sv. Peter, raztelesili ga, v goltancu našli Kovackega prst, a našlo se je tudi da je volk stekel. Ranjene so prepeljali v Vukovac k pastirju Nametiču, o katerem ljudje verujejo, da ozdravlja steklima, ker je uže mnogo ljudi ozdravil ter ima zaradi tega dovoljenje od gosposke, da sme ozdravljati steklima.

Pogumen igravec. Navadno razvajeni lahkoživni igralci svoj mogočni pogum le na odru kažejo, v resnici pa so boječji v nevarnosti. Toliko bolj hvalevredno se bete to le poročilo iz dolenje-bavarskega Novegamesta: Dne 2. t. m. šlo je 18 šolarjev iz šole domov; morali so čez deročo rečico Valnab z brodom, ki ga je kormil 15 letni deček. Sredi reke se prevrne brod in vsi otroci zginejo v deroči vodi. K sreči je bil poleg vode igravec Emil Villefort, rojen Stajerc in Gradca, ki biva več časa uže v onem mestu; neustrašeno se vrže v deroče valove rešit kolikor mogoče nesrečnih otrok, in res mu se posreči s pomočjo jednega tja prihitellega ognjegasca 13 otrok oteti nemili smrti v valovih. Pet njih pa je požrla grozna voda.

Res, prav amerikańska je modistina za cukke! U Novem Jorku v gorenjem delu mesta, napravila je neka modistina eleganten zavod za izdelavanje suknjic, životničkov, ogrinjalcov, kopic za — raznovrstne pse. Ker je mnogo devic starih in mladih, ljubečih cukke in pa zelo bogatih, dela modistina dobre kupčije. Prodaje svoje izdelke po 5—50 dolarjev.

V okolici Lecce, v doljeni Italiji, dogodila se je té dni pregrozna nesreča. Kmetič šel je na polje delat, proti poludne prinese mu obed mlada njegova žena z enoletnim detetom v naročju. Dete položi blizo pod košato drevo v senco. Čez malo časa zapazi mož, da se dete krčevito zvlja in giblje, stečeta oba k detetu in na nepopisljivo svojo grozo vidita rjavega gada v ustih detinih. Mož prime gada z roko in ga nagloma iztrga iz detinih vst, toda o, neizrečena groza! — ž njim vred pa tudi drob svoje ljube jedine hčerke. Videti to, mož hipoma zblazni, prime srp in odseče ž njim ženi glavo, potem je začel rjoveti in tekati okoli po polju; bil je besen in komaj so ga sosetje vjeli ter ukrotili in zvezanega odpeljali v mesto Lecce.

Zeleni psiček. Zeleni pes! vzklikneš, dragi čitatelj, in zmajuješ z glavo rekoč, ka se meni poročevalcu vsled hude tržaške vročine meša, ali pa, ka sem toliko hudomušen, da čem s tabo norce briti. Ne, dragi, ne meša mi se še, niti nisem tako hudoben, poročam le, kar sem po drugih novinah sam zvedel tudi tebi, da bi z mano vred občudoval narave čudez. Da, g. Vozelj v Slatini na slovenskem Štirskem, ima angleško buldogo, ki mu je te dni 10 mladičev povrgla in izmed teh

je najkrepkejši in največi — zelen. Da-li je to resnica, utegnili bi povedati lastnik psice sam.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Nekaj o novošegnih bankah.

(Dalje in konec, glej št. 56.)

Za kmete in rokodelce se dosedaj ni našla še nobena državna podpora ne direktna ne indirektna, pač pa so se vedno zavračali na lastno pomoč. — Ta lastna pomoč je obstala v tem, da so se ustvarjale za kmete založne na deželi, za rokodelce pa posojilnice v mestih. Založne sploh povzdigujejo duh vzajemnosti in se v zadnjem času povsod, še pri nas ne Primorskem prav dobro razvijajo. A da take založne dobro napredujejo, treba je, da so vsi udje kolikor mogoče enega zanata in da je založna omejena, posebno na kmetih, le na en okraj. — Vsaka dobro osnovana založna je osnovana na vzajemni kredit in na vsajemno garancijo. — Prav ta vzajemnost pa terja, da se udje mej seboj poznajo, da se vsi brigajo po svojih močeh za prosep založne in da so si torej kolikor le mogoče blizo. Takozvane popularne banke v mestih so preobširne, one so bolj akcijska društva; ali prave založne se omejujejo na posojila le mej lastne ude in ta posojila so le majhna od 20 k večemu do 200 gld., ona imajo služiti v prvej vrsti v odpravo oteruhov in pa za nakup v poboljšanje kmetije potrebnih stvari. — Take založne ne dajajo Bog si zna kakih dobičkov; a tudi rizike je pri njih čisto malo in to daje takej založni prednost pred vsako banko. — Navada je tudi, da se dobički iz založne ne delé vsako leto, ampak da se ti dobički prištevajo kapitalu. Na tak način raste kapital in družabnikom založne je to najboljši šparavec. — Tako male založne se solidarno garancijo bi morale obstati povsod na deželi, v vsakem večem kraju, ali pa vsaj za vsak okraj po ena ali dve. V Trstu se je na tej podlagi začelo delati. Mi imamo tukaj v trž. okolici zdaj več takih založen in kjer jih še ni, tam je najboljše nada, da se ustanove, tako mora priti do tega, da boje imela vsaka okoliška vas svojo založno in posojilnico z solidarno neomejeno zavezo in z nekoliko obširnejim delokrogom. Kadar pa bodo vse te male založne (okolo 9) uže osnovane, potem se sina potreba sama ob sebi pokaže, da se v Trstu osnuje jedna večja hranilnica in posojilnica; saj ta bi delala potem lahko popolnoma varno, kajti ne bi jej bilo niti potreba posojevati osobam direktno, ampak bi mogla absorbirati male založne v okolici, v Istri i na Krasu.

To smo le mimgredé omenili, a naš glavni namen je bil kaj družega; mi smo hoteli reči, da bi država sama morala takim založnam posojevati kapitale po najnižej ceni, in potem bi mogle založne še le prav dobro napredovati, ter neizmerno koristiti kmetijstvu in obrtniji! To smo uže poprej omenili, ko smo govorili, da bi se rajše odvzelo židovskim bankirjem privilegije, a kmetijstvo in obrtnijo pa podpiralo z vsakim le mogočim sredstvom.

Gledé vsega tega, kar smo v tem članku dosedaj razložili, pridemo konečno do teh le nasvetov in ukrepov:

1. Privilegije za izdavanje bankovcev naj se odpravijo prej ko prej.
2. Namesto bankovcev, katere dajejo in garantujejo banke, izda naj se le državni papirni denar, katerega garantirajo vsi državljani.
3. Na Dunaji naj se napravi državni zavod, katerega podružnice naj bi bile vse c. kr. pošte in kateri zavod bi imel nalog posredovati na najlažji in praktičnejši način ves denarni promet.
4. Postavno naj se prepové zadolževanje kmetij, ali pa naj se tako zadolževanje omeji, in sicer tako, da bodo mogli v bodoče kmetje le solidarno zadolževati se s posredovanjem založen in enakih zavodov.
5. Osnujejo naj se povsod male založne za male posestnike in obrtnike in večje posojilnice za večje posestnike. Tem založnam in posojilnicam naj bi država dovolila kredita od 200 do 400 milijonov goldinarjev po 2 do 3%, in tako, da bi male založne vsako leto odplačevale, bolje rečeno, polagoma amortizirale svoj dolg. Ta amortizacija naj bi se vršila 30 do 40 let tako, da bi bilo zadosti, da bi založne odplačevale vsako leto po 1/3 do 2/3 na kapital in tako izplačale kapital brez vsake težave.

To bi bil radikalni in edino pravi način, kako pomagati kmetu in rokodelcu, to bi bilo po nekakem spopolnjenjem združnega življenja v raznih društvenih razredih. Vpeljale so se združbe v namen, da

se varuje rokodelstvo, ta način varstva naj se raztegne tudi na kmetijstvo, a za druge bodo še le potem posebno uspešno delale. ako jim država priskoči na pomoč tudi s kapitalom, katerega potrebuje toliko kmetijstvo, kolikor rokodelstvo, da more vspasno napredovati. Država naj polagoma odstrani privilegije mogotcev, bankirjev in drugih finančnih baronov, a podpira naj delalne stanove, s tem boje množila realne vrednosti, množila tudi občno blagostanje, in na naj-igurnejši način odstrani vsako nevarnost socializma, kajti socializem je le nasstopek popolnega ubožanja srednjih in nižih stanov, nakopičenega vsega bogastva v rokah židovskih bankirjev.

Postavite vse socialno življenje zopet na kristjansko ali človečansko podlago, pa boje odstranjena vsaka nevarnost za državo in človeško društvo. Ako se boje pa na eno stran nadaljevalo z odgojevanjem najkrušnejše plutokracije, pospešavala se boje na drugo stran zmaga prekucijskih, socialističnih prizadevanj in pahnolo človeško društvo v največe gorje.

Pozor torej, dokler je še mogoče, da se struga pripravi pretečeji povodnji, da ošteče brez posebne škode.

Ivan Dolinar, c. k. učitelj, podaje vsem sosodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je danes ob 1 uri popoludne njegov preljubi sin

Ivan

dijak 2. gimnazijalnega razreda po kratkej bolezni v Gospodu zaspal.

Trst, 18. julija 1884.

Tržno poročilo.

Kava — malo prodaje; pri vsem tem pa so cene še precej trdne in tendenca dobra. Prodalo se je 1500 vreč. Rio po f. 49 do f. 66, — 500 vreč Santos po for. 56 do f. 60, — Java velja f. 66 do f. 68, — Moka f. 97 do f. 106, — Portorico for. 86 do f. 105, — Ceylon plant. od for. 75 do f. 120.

Sladkor — sopet prav mlahova kupčija, akoprem se je v začetku tega tedna mislilo, da se cene vzdignejo. Prodalo se je 4000 vreč sladkorja po f. 22 do f. 26 1/2.

Sadje — malo kupčije, cene vsaki dan slabše. Pomeranče, limoni f. 3 do f. 7 1/2, — mandlji f. 85 do f. 88, — rožiči novi f. 5 do f. 7 1/2, — fige v vencih f. 10 do f. 12, — opaša for. 10 do fr. 15, — cvebe navadne f. 8 do f. 10, — Eleme f. 12 do f. 20, — Sultanina f. 15 do f. 34.

Olje — malo kupčije, cene za jedilno slabše. Jedilno stane f. 42 do f. 46, — namizno f. 63 do f. 86, bombažno f. 34 do f. 39.

Petrolje — še vedno stalno na f. 9 1/2.

Domači pridelki — fižol f. 7 1/2, do for. 12 po kakovosti, maslo f. 86 do f. f. 98, — še precej iskano.

Žito — malo kupčije, cene šibke. Pšenica ruska f. 9 1/2, do f. 10, — koruza podonavska in levantinska f. 7 do f. 7 1/2.

Les v dobrem obračtu. Deske koroške f. 54 do f. 94, — štajerske f. 62 do f. 64, — škrete koroške f. 40 do f. 72, štajerske f. 43 do f. 52.

Sen — še precej obračtano. Dobro konjsko velja f. 1.40 do f. 1.90.

Borsno poročilo.

Borsa je mlahova, skoro nobenega posla; pri vsem tem pa so kurzi državnih papirjev ostali jako trdni.

Dunajska Borsa

dne 15. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih 80 gld	55 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81 » 55 »
Zlata renta	103 » 10 »
5% avst. renta	95 » 75 »
Delnice narodne banke	854 » — »
Kreditne delnice	301 » 30 »
London 10 lir sterlin	121 » 75 »
Napoleon	9 » 67 »
C. kr. cekini	5 » 76 »
100 državnih mark	59 » 55 »

OGLASI.

Jedan mladić, Hrvat, traži u kući odličnije slovenske obitelj u Trstu jeftini stan i obskrbu. — Poblize se može saznati u tiskarni g. V. Dolenca.

POHIŠTVO

v bogatej zbirki pri
IGNACIJU KRON
TRST

Via al Teatro 1
(Tergesteo). 1-4

Ilustrirani ceniki se pošljejo
kamor koli brezplačno in franko.

1884.

razstava v Kalkuti
(diploma s kolajno).

VLAHOV

NB. Pozor proti ponarejenju.

lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zjedinenih držav Ameriških.

Dosežni uspeh: vsakoršna nerazpoložnost, neprebavljivost, kolika, gljete, krvavica, (hemoroid), povračljive mrčlice, vodenica prania, lenost, slabost, diščenje krvi. Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako staklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.

Pozor proti ponarejenju!

Da bi dobivanje leka olajšal zalaga ž njim izdelovatelj vse kavane, mrodilnice, sladčarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu.

NB. Pozor proti ponarejenju.

C. k. privilegirano društvo

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani
priporoča izvrstno exportno marčno pivo iz pivovarne bratov Kozlerjev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva. 14-24

Mlatilnice

SLAMOREZNICE

in 4-6

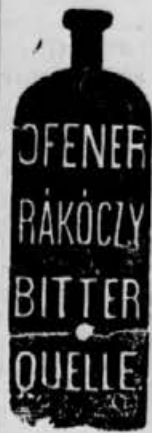
ŽITOČISTILNE STROJE

oddaja po strogo fabriški ceni

J. C. Demšar

Železniki (Eisern-Oberkrain).

Budimska grenčica.

Priporoča se od najbrvkih zdravnikov strokovnjakov tujih in domačih, kot najuspešnejšo vodo grenčico vplivajočo na diščenje krvi in na ono žilodca. — Zamore se je vsak čas dobiti svežo po vseh trgovinah z mineralnimi vodami. 9-10

Lastniki

Bratje Loser
v Trstu.

POPOLNO OZDRAVLJENJE IN HITRO

vseh bolezní na živcih, epileptičnih IN SKRIVNIH po mojej edini metodi.
Plačati ni treba poprej dokler ni dotični popolnoma ozdravil. 11-25

Dr. prof. A. MALASPINA

ud mnogih učenih društev

106, FAUBOURG S. ANTONIE 106,
PARIS.

Posvetuje in zdravi se pisemnim putem.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnejše žilodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrik in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (20)

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve pa edino v lekarnici Cristofaletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču.

ie odlično najboljše zdravilo zoper protiv ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žitcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa čó se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval Zahteva naj se samo svetuje zoper (Varst. znamka.) trganje po dr. Maliču s sraceu sloječim znamenjenem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi. 20-20

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem žilodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.